

SABANILLA
L.dz. 195/44

Wpływ dn. 20.9.1944
L. dz. 940/44
Przydział.....

8. września 1944.r.

940

a.a.

Kierownik Placówki ESTEZET.

Przedstawiam raport JANKOWSKIEGO w sprawie kontaktu z Tomaszewskimi i proszę o instrukcję kierunkową w sprawie pytań końcowych tego raportu. Ze swej strony melduję, że do czasu otrzymania od Pana Majora szczegółowych instrukcji, poleciłem JANKOWSKIEMU w spotkaniach z Tomaszewskimi ograniczyć się do ostrożnego za-
wiadamiiania ich o naszej pracy w tym kierunku, dając im bliższe dane jedynie na wyraźne ich życzenia. Całkowite nie-poruszanie tych spraw w spotkaniach wydaje mi się niecelowe. Z drugiej strony rozumiem, że przekonywanie Tomaszewskich o istotnym stanie rzeczy powinno się odby-
wać na wyższym szczeblu organizacyjnym niż szczebel Pla-
cówki. Pragnąłbym jednak być również w harmonji ze sta-
nowiskiem płk. KARA, który, jak mi wiadomo, nawiązał kontakt bezpośredni z Tomaszewskimi za pośrednictwem SPRYCIARZA.

Pedra

wykładałem zwrócić uwagę
dotyczącej informowania i uprzedzenia
o sytuacji Komunistycznej w
pionier L. dz. 1021/44.

Kierownik Placówki SABANILLA.

N o t a t k a

w sprawie stosunków z tomaszewskimi

W myśl otrzymanego zlecenia, aby starać się zacieśnić naszą współpracę z tomaszewskimi, przeprowadziłem w dniu 1-go sierpnia rb. dłuższą rozmowę z zastępcą szefa tomaszewskich, z którym trzeci rok utrzymuje kontakt.

W czasie rozmowy prosiłem o bliższe sprecyzowanie obecnych zainteresowań tomaszewskich oraz o ustalenie na jakim odcinku nasza współpraca mogłaby być dla nich specjalnie wartościowa.

Tomasz wyjaśnił mi, iż nadal interesuje się on wyłącznie prawie następującymi zagadnieniami:

- a/.Działalność czynników niemieckich i związanych z nimi,
- b/.Sprawy gospodarcze, a w szczególności związane z obrotami nielegalnymi, przemysłem itp.,
- c/.Zagadnienia wewnętrzno-polityczne w Brazylii, a zwłaszcza te wszystkie sprawy, które mogą wpłynąć na zmianę formy rządu lub polityki międzynarodowej kraju.

W dalszej rozmowie Tomasz podkreślił, iż doskonale zdaje sobie sprawę, iż obecnie działalność niemiecka w Brazylii bardzo zmalała, sprawy zaś gospodarcze są pod skrupulatną kontrolą czynników amerykańskich, tak iż właściwie jego zainteresowania centralizują się na sprawach politycznych i obserwowaniu rozwoju sytuacji wewnętrznej.

Pragnąc wysondować opinię tomaszewskich na temat akcji komunistycznej, naprowadziłem rozmowę na ten temat i wówczas rozmówca mój wypowiedział szereg dość charakterystycznych uwag, które poniżej przedstawiam:

Tomaszewscy nie wierzą, aby w Brazylii istniała o r g a n i z a c y j n a akcja, prowadzona przez czynniki komunistyczne, lub związane z Sowietami. Ilość komunistów również nie jest wielka, pewna zaś część społeczeństwa sympatyzuje z Rosją i podziwia wyczyny Armii Czerwonej, co nie znaczy aby była ona zwolennikiem komunizmu. W Brazylii panuje totalitarny system rządów, ludzie pozostający przy władzy są niepopularni i zwalczani przez różne ugrupowania polityczne. Obecnie rząd nazywa swych wszystkich przeciwników komunistami, co ułatwia walkę z nimi. Komunizm posiada pewną ilość zwolenników wśród młodzieży, a zwłaszcza studentów, jest to jednak objawem notarycznym we wszystkich krajach.

W konsekwencji Tomasz wyjaśnił, iż nie wierzy, aby ruch komunistyczny mógł w sposób istotny wpłynąć na wewnętrzną i zagraniczną politykę Brazylii, co właśnie jest przyczyną, iż organizacja tomaszewskich mało się tą sprawą interesuje.

Jednocześnie nadmienił on, iż nawet w Montevideo funkcjonariusze Poselstwa Sowieckiego zachowują się w sposób bardzo oględny i taktowny, nie prowadzą żadnej propagandy politycznej i nie stwierdzono, aby brali oni udział w jakiegokolwiek robocie organizacyjnej.

W czasie rozmowy wyjaśniłem, iż według naszych informacji - w Brazylii istnieje zorganizowana robota komunistyczna. Stanowisko to starałem się udowodnić szeregiem rzeczowych faktów, dążąc jednocześnie do przedstawiania ich w sposób nie napastliwy i obiektywny.

Omawiając sprawę "robienia komunistów" ze wszystkich przeciwników rządu, scharakteryzowałem to jako odpowiednik metody sowieckiej "robienia faszystów" ze wszystkich, którzy nie chcą podporządkować się robocie prowadzonej przez czynniki komunistyczne.

Tomasz parokrotnie podkreślał swój pozytywny stosunek do współpracy z nami, nadmieniając przy tym, iż wie dobrze jak ścisła współpraca prowadzona jest "na górze".

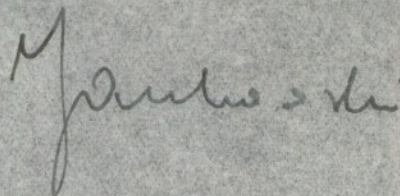
Jakgdyby specjalnie zaznaczył, iż doskonale rozumie nasze ~~za~~ interesowania sprawami komunistycznymi.

W toku rozmowy zaciekały go pewne fakty dotyczące akcji komunistycznej na tutejszym terenie i wyraził gotowość "sprawdzenia" niektórych naszych wiadomości lub też rozpracowania pewnych osób, typowanych przez nas jako agentów komunistycznych.

Oświadczył, iż specjalne możliwości po temu ma na terenie Sao Paulo.

W wyniku przeprowadzonej rozmowy postanowiliśmy zacieśnić kontakt osobisty i co jakiś czas "wymieniać poglądy" na tematy sytuacyjne".

Meldując przebieg przedstawionego wyżej spotkania, proszę o instrukcje, czy w dalszym ciągu starać się udawadniać tomaszewskim fakt istnienia roboty komunistycznej na terenie Brazylii, czy też raczej spraw związanych z akcją sowiecką nie poruszać w czasie spotkań.

2 wrzesień 1944 rok.